

**miljøpartiet
de grønne**

ullensaker

LOKALPROGRAM ULLENSAKER 2015-2019

1. TENK NYTT – STEM GRØNT!

Miljøpartiet De Grønne ønsker å modernisere Ullensaker og skape en bærekraftig kommune med mennesker i sentrum. Ullensaker mangler i dag en overordnet grønn politikk. Vi vil jobbe for å føre Ullensaker ut av oljealderen og inn i den fornybare tidsalderen. Vårt utgangspunkt er at mennesket er en del av naturen, og at alt vi foretar oss må skje med respekt for naturens tålegrenser. Vi vil verken til høyre eller venstre, men fremover. Samfunnets økologiske og sosiale bærekraft må komme i første rekke.

Våre kjernesaker 2015-2019

- Vi vil innføre en samferdselspolitikk som virkelig prioriterer. Vi vil gi mer plass til syklistene, gående og kollektivreisende.
- Vi vil sørge for en grønn sentrumsutvikling for Jessheim og Kløfta, og la områdene bli attraktive foregangsprosjekt når det gjelder miljøbygg og planlegging.
- Vi vil bevare natur- og friluftslivsområdene. Vi vil aldri forhandle bort marka.
- Vi vil verne om matjorda, ikke minst på grunn av matsikkerhet.
- Vi vil gjøre Ullensaker til en aktiv kulturkommune, og også skape bedre og flere lokale kulturtilbud i hele kommunen.
- Vi vil gjøre Ullensaker til en attraktiv, nyskapende og grønn næringslivskommune.
- Vi vil utvikle Ullensakers grendestruktur og lokale nærsentre.

2. VÅRE VISJONER FOR ULLENSAKER

En nullutslippskommune

Ved å redusere biltrafikken i sentrumsområdene slik at kollektivtrafikken, syklistene og fotgjengerne får bedre plass, legge om til en ikke-fossil bilpark, utfase fossil oppvarming og føre en mer klimasmart utvikling, er det ingen grunn til at Ullensaker ikke skal bli en nullutslippskommune. Alt som trengs er politisk vilje.

Vi har alt å tjene på å kutte klimagassutslippene: Bedre lokalmiljø, mindre støy, mindre køer, nye fremtidsrettede arbeidsplasser og bedre folkehelse. Klimaendringene er ikke bare en trussel: De er en spore til positiv endring. Et ja til mindre klimagassutslipp er derfor et ja til en bedre kommune.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Gjøre Ullensaker klimanøytral og anse klima- og miljøplaner overordnet andre planer.
- Satse sterkt på lokal produksjon og forskning på fornybar energi.

En mangfoldig kommune

Ullensaker vokser raskt. Dette innebærer ikke bare fysiske endringer, men også en ny befolknings sammensetning, med andre ønsker og behov enn tidligere. Miljøpartiet De Grønne ønsker et Ullensaker med rom for alle. Vi vil styrke tettstedene, og legge vekt på inkluderende tiltak i nærmiljøet. Vi vil ha et Ullensaker som består av mange levende lokalsamfunn.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Styrke og videreutvikle tettstedene til å bli bærekraftige lokalsamfunn som bygger opp under verdier som tilhørighet, verdighet, mening og enkeltmenneskets frihet til å være seg selv.
- Legge til rette for lokale møteplasser som samfunnshus, ungdomsklubber og seniorsentre, og bidra til møter på tvers av alder, bakgrunn og livssituasjon.
- Utvikle og støtte lavterskeltilbud i tettstedene mot ensomhet og psykiske lidelser.
- Støtte organisasjoner som arbeider med marginaliserte grupper og for større mangfold i samfunnet.
- Prioritere livskvalitet fremfor materiell vekst.
- Legge til rette for utvikling av nye møteplasser, parkområder og lokale torg der folk bor.

En aktiv samferdselspolitikk

Omlag en femtedel av Norges totale klimagassutslipp kommer fra trafikksektoren, men Ullensakers samferdselspolitikk er allikevel preget av å fortsette å legge til rette for privatbilisme. Vi er nødt til å endre kurs nå: Miljøpartiet De Grønne vil ha en klar prioritering av myke trafikanter, syklister og kollektivreisende på bekostning av biltrafikk, slik at vi får en sosial, effektiv og sunn måte å håndtere reisende på.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Føre en samferdselspolitikk som klart prioriterer myke trafikanter og kollektivtrafikk på bekostning av privatbilisme.
- Ha en kraftig utbygging av kollektivtrafikken, slik at offentlig transport blir et attraktivt og reelt alternativ til bil.
- Sørgе for at Storgata i Jessheim sentrum er fri for privatbiler innen 2017.
- Sette opp flere ladepunkter for elbil og elsykkel.

3. EN SAMFERDSELSPOLITIKK SOM PRIORITERER

Når Ullensaker vokser, blir det mer trafikk. Mange ser på dette som et problem. Miljøpartiet De Grønne ser på det som en mulighet til å omforme trafikken fra dagens trafikkbilde, hvor bilene dominerer gatene, til et hvor gående, syklende og kollektivreisende dominerer. Dette krever at vi prioriterer trafikantgrupper når vi investerer i veinettet, planlegger nye tettsteder eller gatestrekninger, eller skal bedre fremkommeligheten i kommunen. En slik prioritering er fraværende i dagens politikk.

Miljøpartiet De Grønne vil i tillegg til å oppnå null drepte i trafikken, øke helsegevinsten med transport som fysisk aktivitet, og redusere helseplagene som støy, vibrasjoner, luft og vannforurensning. Samt øke framkommeligheten ved å redusere kø og trengsel på veiene og sluse midler inn i kollektivtransporten.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Prioritere noen trafikantgrupper etter følgende prioriteringsliste:
 1. Fotgjengere og utrykningskjøretøy;
 2. Syklister;
 3. Brukere av offentlig transport;
 4. Motoriserte tøjulinger;
 5. Kommersielle brukere inkludert varelevering og trailere;
 6. Bilbrukende handlende, besøkende og pendlere.
- Gjøre det enklere for enkeltpersoner å la bilen stå i hverdagen, blant annet gjennom å overoppfylle planene for sykkelveier, innføre bysykkelordning, legge til rette for bildelingsordninger med el-biler og gjøre kollektivtransport mer attraktivt gjennom bedre holdeplasser, bedre ruter og enklere informasjon.

Færre biler

I løpet av noen år må alle biler være nullutslippsbiler, men selv om bilparken blir elektrifisert, må vi ta den største økningen i reiser med kollektivtrafikk, gange og sykkel. Vi vil gi plass til de mest miljøvennlige transportmidlene, og transportere flest mulig mennesker på det eksisterende veinettet. Miljøpartiet De Grønne vil ha en plan for omdisponering av Ullensakers veinett.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Redusere biltrafikken i sentrumsområdene med minst en tredjedel innen 2030 og gi plass til flere kollektivreisende, syklende og gående ved hjelp av redusert veikapasitet for biler.

- Bedre kollektivtilbudet med miljøvennlige busslinjer og tog.
- At Ullensaker kommune skal legge til rette for bildelings- og elsykkelordninger.

En helhjertet sykkelsatsning

Fotgjengere, syklistere og biler skal kunne bevege seg mest mulig uavhengig av hverandre. Å skille disse tre typene trafikanter gir både økt effektivitet, fremkommelighet og færre ulykker – men først og fremst gir det en økt opplevelse av trygghet som gjør at mange flere grupper vil tørre å ta sykkelen og beina i bruk.

Vårt mål er at det alltid skal være lettere å sykle enn å ta bilen for å gjennomføre dagens gjøremål.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Starte en omdisponering av gate- og veiareal som underbygger sykling og etablere egne sykkelfelt som oppleves trygge av brukerne.
- Gjennomføre et sykkelløft for kommunens skolebarn. Ambisjonen er at alle skolebarn skal ha en trygg skolevei og mulighet til å benytte sykkel til skolen.
- Holde sykkeltraseene frie for snø og is om vinteren.
- Lage gang- og sykkelveier langs alle hovedveier.
- Innføre reklamefri bysykkelordning, som også omfatter sykler med elmotor. Koble sammen systemene til Ruter og bysykkelordningen, slik at man kan låne sykkel dersom man har månedskort hos Ruter. Gjøre det mulig å delta i bysykkelordningen fra og med fylte 16 år. Bysykkelordningen skal også ha tilbud om barnesykler og sykler med barnesete.
- At kommunen lager et prøveprosjekt hvor man låner ut elsykler på midlertidig basis, tilsvarende prøvekjøre.no.
- Gjennomføre et sykkelparkeringsløft i hele kommunen. Dette innebærer storstilt utbygging av sykkelparkeringsmuligheter i sentrumsområdene og ved kollektivknutepunkt. Plassere ladepunkter for elsykler.

Fremtiden er fossilfri

I Ullensaker vil det alltid være noen som har behov for bil. I de senere år har det vært en stor vekst i antallet elbiler på veiene. Dette er bra, men fremdeles vokser fossilbilparken langt raskere enn elbilparken. Vårt mål er at alle biler i Ullensaker er nullutslippsbiler i 2030.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Støtte initiativer som kan gjøre det enklere å la være å eie egen bil, selv for de som trenger det fra tid til annen, inkludert samkjøring, bildelingsordninger, bilkollektiv og selvkjørende biler.

- Øke takten i utbyggingen av ladestasjoner for elbiler.
- Redusere antall fossilbiler og -busser i Oslo med 90% innen 2030 (basert på 2015-nivå).
- Elektrifisere kommunens tjenestebiler..
- Øke antallet elbilparkeringsplasser på bekostning av plasser til fossilbiler.
- Utforme en konkret plan for å gradvis redusere antall normale parkeringsplasser. Hvert år kan et visst antall omgjøres til parkeringsplasser for bildelingsordninger, mens andre kan brukes til sykkelfelt, vegetasjon, bymøbler eller annet.
- At alle drosjeløyver skal kreve nullutslippsbiler innen 2022.
- At kommunen hjelper borettslag med å tilrettelegge for elbiler.
- Jobbe for at nyttetransport og varelevering skal foregå på en måte som reduserer utslipp og plager, men samtidig på en smidig og gjennomførbar måte.

4. NATUR, LUFT OG VANN

Høy befolkningsvekst gir Ullensaker muligheter, men krever også gode planer og strategier for ivaretagelse og restaurering av vann- og luftkvalitet, biologisk mangfold og grøntareal. Klimaendringene gjør at vi må tenke nytt og smart, slik at vi kan gjøre samfunnet robust mot kraftigere og hyppigere nedbør.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Innføre indikatorer og bærekraftsmål med vekt på klima, natur og livskvalitet i forbindelse med kommunebudsjettet, og innføre en årlig behandling i kommunestyret om status og nye tiltak for å nå målene.

Jessheimmarka

Skogene rundt Jessheim innehar unike naturverdier som må ivaretas. Bevaring av marka er viktig for naturopplevelse, friluftsliv, og for det biologiske mangfoldet. Miljøpartiet De Grønne vil derfor føre en politikk som ikke bare beskytter dagens naturverdier, men som også gjenskaper opprinnelige naturverdier og økosystemer som har blitt ødelagt.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Sikre markaområdene rundt Jessheim.
- Jobbe for å snu kommunedelplanen Jessheim sørøst, og således forhindre rasering av et attraktivt rekreasjonsområde.

Parker, friområder og naturmangfold

Naturområder, grøntarealer og parker skaper trivsel og gir bedre psykisk og fysisk helse. De bidrar til biologisk mangfold, bedre luftkvalitet og beskytter mot oversvømmelser i et våtere klima. Ullensaker er en kommune med mange biologisk viktige områder. Vi vil påse at Ullensaker kommune tar sin del av ansvaret for bevaring av Norges biologiske mangfold.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Beskytte biologisk viktige områder, parker og friområder mot all utbygging gjennom nye bestemmelser til anleggs- og riggområder.
- Etablere en ordning for miljøkoordinatorer.
- Forby bruk av engangsgriller i offentlige parker og friområder, til fordel for flere permanente fellesgriller.
- Sørg for varig vern av sentrumsnære friluftsområder mot utbygging.

- Beplante parker med bie- og humlevennlige planter, samt matnyttige busker og trær og hindre unødvendig kantslått, for å bevare økologisk viktige pollinerende insekter.
- Jobbe for at kommunens vedtatte klimaplan overholdes og utvikles.

Resirkulering og gjenbruk

Både i Ullensaker og resten av Norge har befolkningen et høyere forbruk av ikke-fornybare ressurser enn det som er bærekraftig. Ullensaker kommune kan spille en viktig rolle i å redusere dette ved å legge til rette for resirkulering og gjenbruk.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Jobbe for forbud mot salg av ikke-nedbrytbare plastposer.
- Legge til rette for at brukbart utstyr fra Ullensakers avfallsstasjoner samles inn og gis bort/selges til befolkningen.
- Utvide og styrke ordningen med minigjenbruksstasjoner. Vi vil ha flere steder å gi bort og få brukbare ting, og gjøre tjenesten bedre kjent og mer brukt.
- Utrede hvordan kommunen kan legge bedre til rette for at bedrifter, organisasjoner, offentlige enheter og enkeltpersoner kan gi bort og bytte brukbare gjenstander framfor kaste dem.
- Sette opp flere permanente fellesgriller og innføre flere ordninger for utlån av griller og sportsutstyr i kommunens parker og fellesområder.

5. MITT NÆRMILJØ

Miljøpartiet De Grønne er et grasrotparti og vil styrke Ullensakers levende lokalsamfunn, og gi gode muligheter for medvirkning, gjør vi Ullensaker til en tryggere, vennligere og mer inkluderende kommune. For å oppnå dette vil MDG innføre eiendomsskatt for å sikre grunnleggende velferdstjenester, bydelenes handlingsrom og nedbetaling av gjeld. Alle bygg som er vernet eller på gul liste fritas fra eiendomsskatt.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Støtte etableringen av møteplasser for samfunnsnyttige og miljøvennlige aktiviteter på tvers av generasjoner, som gjenbruksbutikker, utstyrsbibliotek, reparasjonsverksteder og gjenbruksstasjoner.
- Utvikle og støtte lavterskeltilbud mot ensomhet og psykiske lidelser.
- Støtte organisasjoner som arbeider med marginaliserte grupper og for større mangfold i samfunnet.
- Legge til rette for deleordninger, som bilkollektiver, felles hageredskaper, arbeidsfellesskap og andre ressursbesparende tiltak.
- Gjennomføre flere politiske folkemøter og styrke brukermedvirkning i lokale planprosesser.
- Jobbe for at parker, plasser, torg og andre offentlige fellesarealer skal være tilgjengelig for folk flest uten at man trenger å bruke penger.
- At alle kommunale dokumenter skal være kjønnsnøytrale og ikke-heteronormative.
- Stimulere til levende lokalmiljøer ved å legge praktisk til rette for småskala næringsvirksomhet som kafeer, butikker etc.

Den barnevennlige kommunen

Nærmiljøet er aller viktigst for barn og unge. Vi vil skape en barnevennlig kommune som ivaretar unges helse, deres fysiske og sosiale ferdigheter, og gir nærhet til naturen og samfunnet.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Sikre lokale ungdomsklubber.
- Innføre flere lekeplasser, spesielt i sentrumsområdene, og “eventyrlekeplasser” med mulighet for lek og bygging av hyttelandsbyer.
- Tilrettelegge for at gårdsbruk og andre aktører kan samarbeide med skolen om tilbud til barn og unge med skoletilpasningsvansker.

- Sikre barn og unges medvirkningsrett når kommunen skal videreutvikles.

Urbant landbruk

Urbant landbruk kan gi både kunnskap, glede, og ikke minst kortreist og sunn mat. Parsell- og kolonihagene er allerede gode møteplasser og læringsarenaer. Vi ønsker å styrke mulighetene for å dyrke mat i sentrumsområdene.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Legge til rette for parsell- og kolonihager, og avsette midler til flere skolehager.
- Innføre innkjøpsavtaler for lokalproduserte matvarer i alle kommunale institusjoner og kantiner, så fremt det er mulig.
- Støtte urban dyrking, birøkt og besøksgårder, og støtte videre utvikling av sentrumsnære matsystemer.
- Legge til rette for takhager i by- og sentrumsområder.

6. ET BLOMSTRENDE KULTURLIV

Ullensaker har behov for å utvikle kulturtilbudet, og markere seg som en kulturbyen på Øvre Romerike. Også innen idrett- og friluftsliv har Ullensaker kommune et stort ansvar for å ivareta en rekke behov, både for organisert idrett, friluftsliv og mosjon.

Vi vil skal skape et deltakende, innovativt og omstillingsdyktig samfunn, som gjør Ullensaker til en grønn, mangfoldig og kreativ kulturkommune.

Mange av Ullensakers innbyggere har innvandrerbakgrunn. Ved å legge til rette for en sterk og mangfoldig kultursektor, styrker vi også viktige møteplasser for integrering og utveksling av kulturuttrykk.

Kultur der du bor

Kortreiste kunst- og kulturopplevelser og aktivitet styrker nærmiljøet, øker lokal tilhørighet og kan bidra til mindre transportbehov.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Etablere kulturmøteplasser flere steder i kommunen.
- Fremme kortreiste kulturaktiviteter som teaterscener, ulike verksteder, og lokale utstillinger og festivaler.
- Bruke ressursene Romerike folkehøgskole har å tilby.
- Utsmykke by- og sentrumsnære parker med kunst.

Kunstmiljøene

Miljøpartiet de grønne vil styrke kommunens kunstmiljø og kunstnere. Ullensaker mangler i dag en helhetlig strategi for bruk av musikk- og kulturlokaler.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Sikre at offentlige områder og lokaler er tilgjengelige for konserter og festivaler og øving.
- Sikre videreføringen av subsidieordningen for kunstneratelier, og tilrettelegge for at ledige kommunale lokaler kan brukes av kunstnere.

Kultur for barn og unge

Alle barn og unge skal få et godt tilbud om kreativ utfoldelse. Vi vil styrke kulturskoletilbudet i Ullensaker, slik at vi unngår ventelister, og får et tilbud alle har råd til. I det grønne Ullensaker skal

alle få et godt kulturtilbud uavhengig av hvor de bor eller hva foreldrene deres tjener.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Sikre et mangfoldig kulturtilbud for barn og unge, med korps, kor, amatørteater og andre organiserte frivillige kulturaktiviteter.
- Styrke Ullensaker kulturskole ved å sikre støtten, opprette flere plasser, ha utlånsavtaler med skolene, ansette flere pedagoger og senke avgiftene.
- Styrke den økonomiske selvråderetten til kulturinstitusjoner slik at de kan bruke penger på kultur og ikke husleie.
- Videreføre støtten til lag og foreninger som aktiviserer barn og ungdom.
- Gi gode vilkår til scenekunst for barn, unge og voksne.
- Innføre gratis kulturklippekort for ungdom.
- Videreutvikle det gode arbeidet som gjøres med Den kulturelle skolesekken
- Legge til rette for kulturtilbud der alkoholsalg ikke behøver å være en forutsetning for lønnsom drift.

Bibliotekene

Miljøpartiet De Grønne vil sikre bibliotekstjenesten over hele kommunen, og styrke folkebibliotekenes viktige rolle som ikke-kommersielle lokale møteplasser, med et tilbud som er tilpasset befolkningen i de enkelte lokalmiljøene.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Opprettholde folkebibliotekfilialene på Kløfta og Jessheim.
- Videreutvikle bibliotekene som en møteplass for litteratur, debatt og kulturopplevelser, blant annet ved å sikre tilstrekkelig bemanning.
- Øke grunnstøtten og ressursene til utlånsmateriell ved filialene.

Kulturminnevern

Kulturminnevern er en viktig del av Ullensakers kulturpolitikk. Dette vil bli spesielt viktig etter hvert som innbyggertallet øker og lokalmiljøene fortettes.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Etablere støtteordninger for vernede og fredede bygninger.

- Legge til rette for at verneverdige og fredede bygninger kan tas i bruk på en fornuftig og ikke-ødeleggende måte.
- Ta vare på historiske lokaliteter, gravminner og andre fornminner.
- Styrke bevaring og formidling av immateriell kulturarv i kommunen, som kommer til uttrykk blant annet i håndverkstradisjoner, folkemusikk og folkedans.

Idrett og friluftsliv

Idrett og friluftsliv gir bedre livskvalitet og helse. Miljøpartiet De Grønne vil derfor legge til rette for idrett, mosjon, lek og friluftsliv.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Åpne skoleanleggene for aktiv bruk utenfor skoletiden.
- Sikre aktivitetssoner i kommunens nye boligområder gjennom rekkefølgebestemmelser.
- Ivareta lokalmiljøenes løkker for frie aktiviteter og ballspill.
- Støtte organisert breddeidrett og sørge for at slike tilbud er tilgjengelig for alle.

Friluftsliv i marka

En viktig del av Ullensakers tradisjonelle kultur er knyttet til friluftslivet. Naturopplevelser styrker også forståelsen for naturens verdi, både for oss og i seg selv.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Styrke ordninger som Den naturlige skolesekken, slik at kommende generasjoner kan bli glade i å få kunnskap om natur og friluftsliv.
- Opprette utlånsordninger for fritidsutstyr til barn og voksne (ski, skøyter, klatreutstyr etc.)
- Etablerer flere turtraseer i kommunen, og styrke kollektivtilbudet til populære utfartssteder.
- Tilrettelegge for det uorganiserte friluftslivet som sykkel, jogging, badeplasser og tur i marka.

7. LEK OG LÆRING

Ullensakers skoler og barnehager skal sørge for at barn og unge utvikler seg til skapende mennesker med selvtillit og selvinnsett, og med forståelse og vilje til å ta ansvar for seg selv, miljøet og omgivelsene. Vi vil sikre at det er pedagoger nok i barnehagene og skolene, og sørge for at de som trenger det får kvalifisert psykososial oppfølging. Miljøpartiet De Grønne vil ha skoler der barn med ulik sosial, etnisk og økonomisk bakgrunn møtes og lærer å respektere hverandre, og der det samtidig tilbys tilpasset opplæring for det enkelte barn.

Barnehagen

Miljøpartiet De Grønne ønsker å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og samtidig fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Mangel på kvalifiserte pedagoger svekker den målsetningen. Miljøpartiet De Grønne vil tilrettelegge for pedagogisk mangfold og ulike former for barnehager, og sikre at kommunen har kompetanse til å møte behovene til barn med nedsatt funksjonsevne, begrensede språkkunnskaper og andre spesielle behov.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Tilrettelegge for at barn får gå i en barnehage i eget nærmiljø, gjennom ett hovedopptak, etterfulgt av løpende opptak gjennom hele året, og sikre at søsken får plass i samme barnehage.
- Videreutvikle tilbud om åpen barnehage.
- Gi den enkelte barnehage frihet til å utvikle sin egenart og pedagogiske profil innenfor rammeplanen.
- Sørge for at hver barnehage har en egen styrer som er tilstede og følger opp det pedagogiske arbeidet.
- Sikre bemanningsnormen og øke pedagogtettheten i barnehagene til minst tre pedagoger per atten barn på storbarnsavdeling og per ni barn på småbarnsavdeling.
- Jobbe for at alle barnehager, aktivitetsskoler og skoler skal ha ansatte som er kurset i å gjenkjenne tegn på sårbare barn som lider under rus, vold eller psykisk uhelse i familien. De ansatte skal vite hvordan de kan tilby lavterskelhjelp som kan fremme familiens evne til å forhindre at barnets problemer vokser seg store.
- Redusere dokumentasjons- og kartleggingspress for å sikre større voksenkontakt og tid til faglig planlegging.
- Sørge for at alle barnehagebarn får frukt og grønnsaker en gang om dagen.
- Styrke bydelenes fagsentre for å sikre at barn med svake norskkunnskaper og vedtak om tilrettelagt opplæring, nedsatt funksjonsevne eller andre spesielle behov får et relevant tilbud.

- Tilrettelegge for at alle barn i Ullensaker barnehager blir kjent med friluftslivsmuligheter i kommunen og i eget nærmiljø, og sørge for at barnehager med lavere uteareale enn normen tilsier får støtte til transport ut i skog og mark.

Grunnskolen

Læreryrket er ett av landets viktigste yrker. Vi vil sikre en god skolehverdag for alle ullensakerelever og et solid fundament for framtida i form av kompetente, reflekterte og aktive medborgere, medmennesker, arbeidstagere eller næringsdrivende. Vårt hovedmål for skolepolitikken i Ullensaker er å gi elevene lærerne deres tilbake.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Jobbe for å senke klassestørrelsen til maksimalt 20 i grunnskolen.
- Sørge for at alle elever som ønsker det skal ha leksehjelp gjennom hele grunnskolen, og at leksemengden er overkommelig.
- Sikre elevens mulighet til å gå på nærskolen, og rett til å gå på samme skole som sine søsken.
- Utarbeide flerårsplaner for skolegrenser som sikrer forutsigbarhet.
- Gi elever med begrensede norskkunnskaper omfattende og tilpasset oppfølging, spesielt på de lavere trinnene.
- Sørge for at lærere og assistenter som ikke snakker eller skriver godt norsk, gis opplæring.
- Sørge for at alle elever får frukt og grønnsaker en gang om dagen.
- Fremme bruken av fri programvare og åpne filformater i skoler og kommunale institusjoner.

Tilpasset opplæring

Ullensakerskolen skal være stimulerende for alle elever, både de som foretrekker praktiske oppgaver, de som ligger på et annet faglig nivå enn sine jevnaldrende, og de som trenger særlig tilrettelegging av undervisningen.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Ha praktisk orienterte valgfag ved alle skoler, fra femte klasse.
- Sørge for at både elever med spesielle læringsutfordringer og elever med spesielle talenter i ulike fag får faglig oppfølging på eget nivå, ved bruk av ressurspersoner i klasserommene, individuell oppfølging, og samarbeid mellom skoler. .
- Gi fagstøtte og inspirasjon gjennom prosjekter som ENT3R og Lær Kidsa Koding, og støtte tilsvarende prosjekter rettet mot til elever med talenter i andre fag enn realfagene.

- Sikre at syke og funksjonshemmede barn skal få mulighet til å være en del av et klassemiljø.

Psykososial oppfølging

Alt for mange elever sliter i dag med psykiske problemer. Det er uakseptabelt at det ikke tas større tak i dette og det hindrer læring, men kan gjøres noe med. Vi vil sikre et godt rammeverk rundt elevene, med den nødvendige kompetansen.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Sikre tilstrekkelige sosialpedagogiske ressurser i Ullensakerskolen.
- Ha kvalifisert voksentsyn ute i alle friminutt.
- Sikre at helsesøster er tilstede på skolen hver dag i 100 % stilling, i tråd med Helsedirektoratets anbefalinger.
- Videreføre forebyggende arbeid gjennom å styrke samarbeid mellom politi, skole, barnevernstjeneste og andre aktører.
- Sikre økt fokus på psykisk helse i skolehelsetjenesten, samt jobbe for et tettere samarbeid mellom skolehelsetjenesten og eksterne tjenester som BUP og Barnevernet.
- Innføre et felles program i Ullensakerskolen for dialogbaserte foreldremøter om barn og unges helse og psykososialt miljø på skolen.
- Øke kompetansen blant ansatte i skolehelsetjenesten på LHBTQ+-spørsmål.

Demokrati og lovlig fravær

Miljøpartiet De Grønne vil styrke elevdemokratiet og elevenes mulighet til å påvirke både skolehverdagen og samfunnet de er en del av.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Jobbe for at alle elevråd på Ullensakers ungdomsskoler og videregående skole årlig skal kunne søke om tilskudd på opptil 5000 kroner fra kommunen, til tiltak som gagnar elevene.
- Gi elever i grunnskolen i Ullensaker mulighet til å ta inntil ti dagers permisjon etter søknad. Permisjon innvilges til samfunnsnyttig arbeid, kulturaktiviteter, idrett eller aktiviteter i familien.
- Motsette oss forsøk på å innskrenke ullensakerelevens demokratiske rettigheter, som narkorazzia uten konkret mistanke om straffbare forhold.

Natur og bevegelse

Miljøpartiet De Grønne vil gi ullensakerelevens eierskapsfølelse til marka og friluftsområdene. Vi vil etablere skolehager der elevene får kjennskap til hvordan matproduksjon foregår. Det er også viktig å tilrettelegge for at barn får rørt på seg både på skolen og i fritida. Gode sykkelvaner vil

bidra til å gi god helse og gode miljøvaner.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Sørge for at alle skoler har skolehager på eller i gangavstand fra skolen, der elevene har ansvar for egen matproduksjon.
- Opprettholde at leirskoledeltagelse skal være for alle, uavhengig av familiens inntekt.
- Prioritere tiltak som bidrar til at alle lærer å sykle og svømme i løpet av grunnskolen.
- Sikre at elevene skal ha lov til å sykle til og fra skolen fra og med første klasse, dersom det skjer sammen med foresatte. Skolene må ha tilstrekkelig med sykkeloppstillingsplasser.

8. KOMPakte OG KLIMANØYTRALE SENTRE

Det er de som bor i kommunen som skal være med på å skape den. Alle skal ha rett til medvirkning i lokaldemokratiet. Vi vil jobbe spesielt for å styrke naboers, barn og unges og minoriteters reelle mulighet for medbestemmelse.

Ullensaker vokser, det bygges mange nye bygninger og vi blir flere innbyggere. Noe av veksten kommer i nye by- og sentrumsområder, men i Ullensaker er det mye rom for fortetting. Fortetting kan og må skje på innbyggernes premisser, både med tanke på estetikk, grøntarealer, møteplasser og så videre.

Bevaring og gjenbruk av eksisterende bygningsmasse er god miljøpolitikk. Det gjelder både enkeltbygg og områder av kommunen som har spesielle kvaliteter. Byggebransjen er blant de største kildene til utslipp av klimagasser. Vil legge til rette for by- og sentrumsområder som kan effektivisere energiforbruket.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Skape kompakte lokalsentre i eksisterende og nye områder med en blanding av boliger, arbeidsplasser og tilbud i tilknytning til kollektivknutepunkter.
- Etablere en kommunal arkitekturpolitikk med tydelige mål for klima, estetikk og livskvalitet.
- Gjennomgå reglene for kunst, bymøbler, arkitektur og bruk av grønne elementer i gater og plasser med mål om å sørge for at de kompakte sentrumsområdene er et oppløftende og godt sted å leve, også visuelt.
- Legge til rette for småskala næring og urbant jordbruk som en del av kommuneutviklingspolitikken.
- Jobbe for at private utbyggere i større grad bidrar til byens grøntstruktur når tomter bygges ut. Dette kan blant annet gjøres ved at kommunen stiller krav om en viss kvalitet av grønt og pålegger utbyggere å bruke blågrønn faktor-verktøyet utarbeidet av Framtidens Byer.

Tettere og grønnere

Vi vil legge til rette for mer fortetting rundt kollektivknutepunktene for å forsterke overgangen til by- og sentrumsområder uten fossil privatbilisme. Vi vil også legge til rette for at stedene som fortettes får en god blanding av ulike funksjoner slik at vi lager kompakte lokalsamfunn der man kan både bo og jobbe. Slik vil vi ikke bare redusere den totale pendlingen, men og legge til rette for gode liv.

Miljøpartiet De Grønne mener man bør fokusere på å skape kompakte og levende sentrumsområder der livskvalitet står i fokus. Vi vil jobbe for en helhetlig fortettingsstrategi som tar hensyn til natur- og kulturverdier. Vi er for høyhus av høy arkitektonisk kvalitet, som samspiller positivt med byrommene rundt, og som forbedrer bymiljø og bidrar til byens biologiske mangfold.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Fortette Jessheim by.
- Utvikle nye kompakte sentrumsområder.
- Fjerne privatbiler og parkeringsplasser og skape grønne sentrumsområder.
- Senke kravet til antall parkeringsplasser i parkeringsnormen for nye byggeprosjekter, samt pålegge at et minimum antall plasser forbeholdes elbiler og bildelingsordninger.
- Fortette rundt kollektivknutepunktene.
- Støtte ordninger for resirkulering og gjenbruk av byggematerialer.

En mangfoldig kommune

Vi vil skape by- og sentrumsområder som har plass til alle. Da er det viktig at det lages gode offentlige plasser og gater. Vi vil ha trivelige lokale handlegater, som gir mindre unødvendig biltrafikk. I by- og sentrumsområder som er under utbygging eller planlegging mener vi at det bør settes til side areal som er øremerket som pilotprosjekter for alternativ byutvikling i kommunal regi, for eksempel for å utforske energieffektivisering, lokal matproduksjon eller styrket lokal medvirkning. Vi vil også støtte opprettelsen av lokale initiativer som søker å endre kommunen i en mer miljøvennlig og sosial retning.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Innføre flere forsøksområder for alternativ byutvikling.
- Støtte lokale omstillingsinitiativ.
- Støtte fotgjengerbasert næringsliv.
- Styrke lokal handelsstand.

En klimavennlig kommunal arkitekturpolitikk

Vi mener at Ullensaker kommune bør ha en ambisiøs arkitekturpolitikk som legger til rette for arkitektur av høy kvalitet med høye klimamål. Kommunen bør også unngå midlertidige bygg, som i skole- og barnehagesektoren. Vi mener at ingen kommunale bygg skal stå tomme.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- At kommunale nybygg skal ha passiv- eller plusshusstandard eller tilsvarende, og at gamle bygg i kommunal eie reduserer sitt energiforbruk.
- Jobbe for bedre inn klima i kommunale bygg.

- Opprette et kommunearkitektkontor ledet av en kommunearkitekt.
- Opprette et kommunalt kvalitetsprogram for arkitektur.
- Legge til rette for bygging av kommunale plusshus gjennom FutureBuilt-programmet.
- Støtte plusshus og lavenergibygg gjennom prioritert saksbehandling.
- Legge til rette for å rehabilitere og ivareta eksisterende bygningsmasse.

Medvirkning i planlegging

By- og kommuneutvikling er en god arena for å utvikle et sterkere lokaldemokrati. Vi vil jobbe for at det etableres egne retningslinjer som beskriver hvordan kommunens innbyggere skal tas med på råd i plan og byggesaker. Den kan inneholde forslag til tiltak, som planverksted, åpent kontor og andre former for medvirkning og den skal inneholde retningslinjer for hvordan innspill og protester skal være med å påvirke utviklingen. Det må være et hovedprinsipp at lokalbefolkning ikke kun skal orienteres om utviklingen men være med på å forme den.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Be Hovedutvalg for overordnet planlegging (HOP) om å utarbeide nye retningslinjer for medvirkning.
- At lokaldemokratiet skal være med å forme kommunale utviklingsprosjekter.
- Styrke lokalmiljøenes involvering i planprosesser.

9. KOMMUNEN MED DET STORE HJERTET

Ullensaker er en kommune med sosiale, økonomiske og helsemessige forskjeller. Kommunen har godt utbygde helseinstitusjoner, men allikevel har vi en stor oppgave i å sikre at de svakeste ivaretas.

For å opprettholde en god folkehelse kreves satsing på forebygging framfor behandling. Det innebærer flere lavterskeltilbud, økt fokus på psykisk helse, og mer oppsøkende virksomhet blant ressursvake grupper. Helse- og sosialpolitikken bygges på en grunnleggende forståelse og respekt for hver persons individuelle situasjon.

Aktiv og sosial alderdom

Flere eldre ønsker å bo hjemme så lenge som mulig, og dette må legges til rette for. De Grønne vil styrke sosiale tiltak, og tiltak som oppfordrer til fysisk aktivitet.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Øke fleksibiliteten i hjemmetjenesten.
- Øke informasjonen om kommunalt finansiert tilrettelegging av hjem for eldre
- Tilby alle over 70 forebyggende fastlegebesøk eller hjemmebesøk av sykepleier annethvert år.
- Styrke sosiale tilbud og tilbud om fysisk aktivitet for eldre.
- Beholde og videreutvikle tilbudet Den kulturelle spaserstokken.

Integrering

Ullensaker må sørge for å være en kommune hvor alle har like muligheter og opplever at de får bidra til fellesskapet. I dag finnes det fortsatt mange strukturelle og sosiale hindringer for god integrering, som vi må jobbe aktivt for å nedbygge, deriblant systematisk barnefattigdom og hindringer for å komme inn på arbeidsmarkedet.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Sikre at flere innvandrere kommer inn på arbeidsmarkedet ved at personer med svake norskkunnskaper får tilgang til flere typer yrkesrettede norskkurs.
- At ungdommer med minoritetsbakgrunn i særskilt grad skal følges opp om de dropper ut av videregående skole, for å bidra til at de kommer seg inn på arbeidsmarkedet og får en aktiv og deltakende rolle i samfunnet.

- Legge til rette for at flere innvandrere og flyktninger, spesielt eneforsørgere, kommer inn på boligmarkedet.

Frivillighet

Frivillig arbeid er en massiv ressurs for samfunnet, og gir økt livskvalitet og sosial utvikling til enkeltmennesker og lokalsamfunn. Derfor er det viktig at frivillig arbeid og frivillige organisasjoner i Ullensaker styrkes.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Sikre bevilgningene til frivillige organisasjoner som arbeider med sosiale utfordringer i Ullensaker.
- Sikre at alle lokalmiljøer har lokaler tilgjengelig for organisert frivillig aktivitet.

Medmenneskelighet i sentrum

Utsatte grupper, som aktive narkomane, psykisk syke og minoriteter opplever ofte å bli sviktet i møte med det offentlige systemet. Alle i Ullensaker skal kunne få dekket grunnleggende menneskelige behov: mat, en dusj og tak over hodet. Kommunen må styrke sine oppsøkende tjenester.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Støtte helsetjenesten for papirløse innvandrere.
- Styrke oppsøkende tjenester i psykisk helse og rusomsorg.
- Opprette flere behandlingsplasser og lavterskeltilbud innen psykisk helse og rusomsorg.
- Øke kompetansen på psykisk helse, spesielt innen eldreomsorg.
- Jobbe for lavterskeltiltak i kommunal regi som kan bidra til bedring og økt mestring av lettere psykiske lidelser. Eksempler kan være stressmestringskurs eller "Rask psykisk helsehjelp".
- Støtte initiativer og innovasjon på feltet forebygging av tilbakefall av psykiske lidelser og/eller rusmisbruk, og gode modeller for å tilby hjelp tidlig.
- Utvikle en helhetlig ny strategi for arbeid med rusavhengighet i samarbeid med de narkomane sine organisasjoner, med fokus på skadereduksjon og medmenneskelighet.
- Øke antall flyktninger Ullensaker bosetter årlig.

Lavere terskler i arbeidslivet

Personer som faller utenfor arbeidslivet sliter ofte med å komme seg inn igjen. Slik skapes en ond sirkel.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Opprette finansielle insentiver til sosialt entreprenørskap.
- Utvikle den kommunale traineeordningen for funksjonshemmede.
- Vurdere forsøk med økt rett til egenmelding ved sykdom, etter modell fra Mandal.
- Tilby norskopplæring til arbeidssøkere med manglende norskkunnskaper
- Jobbe for at Ullensaker kommune skal ha en innovativ ansettelsespolitikk, med meningsfulle og fleksible stillinger til personer med særlige vanskeligheter med å få innpass på det ordinære arbeidsmarkedet.

Dyrevelferd

Norsk lov stadfester dyrs egenverdi, men dette blir i liten grad fulgt opp i praksis. Dyr har egenverdi utover nytte for oss mennesker og har på samme måte som mennesker evne til å føle smerte. Dette må tas hensyn til i praktisk politikk.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Øke kompetansen hos helsepersonell rundt dyremishandling.
- Oppfordre hunde- og katteeiere til ID-merking av dyrene sine, og stimulere til kastrering/sterilisering av katter som ferdes fritt utendørs.
- Øke støtten til hjelpesentre for mishandlede og hjemløse dyr.
- At Ullensaker kommune innfører kjøttfri dag ved alle institusjonene og ansattkantinene tilknyttet kommunen.

På lag med de sosiale entreprenørene

Miljøpartiet vil at offentlig og privat sektor begge skal være pådrivere for nye miljøvennlige løsninger. Samlebetegnelsen sosialt entreprenørskap handler om alle måtene gründere og private selskaper kan gå foran for å finne nye måter å utnytte ressursene våre på, på måter som skaper et varmere og mer miljøvennlig samfunn. I Oslo har man flere eksempler: Epleslang, =Oslo og Fretex.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Sikre stabile rammer for bedrifter som ønsker å satse på sosialt entreprenørskap, og legge til rette for at de bli økonomisk selvberende bedrifter.

10. NÆRINGSPOLITIKK FOR DET GRØNNE SKIFTET

Næringslivet er en av de viktigste motorene som driver utviklingen framover, og det er et godt fungerende næringsliv som skal sørge for at vi har arbeidsplasser og skatteinntekter når kommunen vår vokser med flere tusen innbyggere i årene som kommer. Dette gjelder både de grønne bedriftene og de bedriftene som ikke er dårlige for miljøet.

Vi skal gi næringslivet gode og langsiktige rammevilkår for drift.

Gründerstimulering

Vi vil skape god grobunn for en yrende underskog av gründerbedrifter, og sørge for at vi har mekanismer for å fange opp dem med de beste ideene og høye ambisjoner for å videreutvikle forretningsideene sine.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Lage et system for tilgjengelige, tomme lokaler for korttidsleie, også kalt Popupkontor, som kan benyttes av unge bedrifter. Systemet bør både omfatte kommunens egne lokaler og andre lokaler som står tomme.
- Gi insentiver for å tilby lokaler til unge gründerere.
- Være med og styrke det regionale innovasjonssamarbeidet gjennom Regionalt innovasjonsprogram (RIP) for Oslo og Akershus.
- Stimulere til større utveksling mellom gründermiljøer i regionen.
- Styrke Ullensakers næringsutviklingsprogram slik at unge bedrifter kan få økt kompetanse til å utvikle forretningsmodellene sine.
- Styrke Ullensakers næringsutviklingsprogram slik at unge bedrifter kan få hjelp til å finne ny ledelse etter den første gründerfasen. Både til daglig drift og styreledelse.
- Arbeide for at en større andel av Innovasjon Norges midler går til bedrifter i Ullensaker.

Offentlige innkjøp - Grønn suksess gjennom samarbeid

Miljøpartiet De Grønne ønsker å endre Ullensaker kommunes innkjøpsregler slik at de stimulerer til grønnere innkjøp - selv når det klimavennlige alternativet ikke er billigst. Målsettingen er at klimahensyn er et overordnet krav i Ullensaker kommune.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- At Ullensaker skal bli en foregangskommune for smarte og grønne innkjøpsordninger. Det er et krevende arbeid som krysser flere sektorgrenser. Men effektene av det vil styrke både for Ullensakers miljøsatsing og for Ullensakers næringsliv og være verdifull kunnskap å dele med andre kommuner.
- At Ullensaker kommune i større grad skal benytte seg av metoden for såkalte innovative innkjøp. Det vil si at man presenterer behov for markedet og får forslag til løsninger før man legger ut en anbud. Da kan man oftest få bedre løsninger enn bestiller kunne tenkt ut selv. NHO har gode studier på denne metoden og mener at den er et godt virkemiddel for å stimulere gründere og grønne bedrifter.

Forskning og innovasjon

Gardermoen næringspark utvikler seg raskt og den nye planlagte bydelen Jessheim Nord skal huse det nye LHL-sykehuset. Dette gir en unik mulighet til å utvikle nye næringer og skape mer klimavennlige arbeidsplasser, særlig hvis kommunen legger til rette for det.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Etablere et utvidet inkubasjonssenter for bedrifter i oppstartsfasen med tilgang til billig regnskapsfører, hjelp til søknadsarbeid og juridisk assistanse. Tilrettelegge for økt samarbeid mellom skoler og forskningsmiljøer, blant annet ved å gi elevene mulighet til å reise på laboratoriebesøk og ha forskningsprosjekter på egen hånd.
- Være en aktiv forkjemper for at forskningsinstitusjoner legges til Ullensaker.
- Bidra til samarbeidet mellom kommune, næringsliv og forskningsinstitusjoner gjennom jevnlig møter med både politisk ledelse og administrasjon.
- Gjøre alle kommunale data tilgjengelig for allmennheten under en fri lisens eller uten opphavsrettslig beskyttelse, såfremt det ikke går utover personvern eller rikets sikkerhet.
- Sikre god tilgang til fibernett for gründerbedrifter og forskningsinstitusjoner.